

Інформаційна довідка
щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про
адміністративні правопорушення щодо врегулювання окремих питань у
зв'язку з припиненням Фонду соціального страхування України»
(реєстр. № 13641 від 15.08.2025)*

***Анотація.** В інформаційній довідці представлено результати аналізу пропозицій, передбачених проектом Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо врегулювання окремих питань у зв'язку з припиненням Фонду соціального страхування України» (реєстр. № 13641 від 15.08.2025).*

***Ключові слова:** Пенсійний фонд України, Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, нещасний випадок на виробництві, професійне захворювання, безробіття.*

Вступ.

В Україні триває започаткована ще до запровадження правового режиму воєнного стану реформа системи загальнообов'язкового державного соціального страхування. Процес оптимізації діяльності органів управління та контролю страховика за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування потребує оновлення законодавства в частині взаємодії фондів соціального страхування з іншими учасниками страхових відносин, а також приведення адміністративного законодавства у відповідність до нових законодавчо закріплених повноважень Пенсійного фонду України та його органів на місцях.

Метою реформування є забезпечення ефективності системи загальнообов'язкового державного соціального страхування, яка має бути дієвим елементом механізму державного регулювання соціальними та економічними процесами в Україні, зокрема у воєнний та повоєнний періоди.

Основна частина.

Чинна система загальнообов'язкового державного соціального страхування не в змозі забезпечити достатній рівень соціального захисту населення через перманентне збільшення чисельності тих категорій громадян, які опинилися за межею бідності або втратили роботу¹. Потреба в якісному вирішенні соціально значущих проблем різних категорій населення вимагає реалізації ефективної соціальної політики щодо формування більш гнучкої та універсальної системи соціального захисту, переосмислення основних засад державної підтримки та соціальної адаптації у зв'язку з новими реаліями².

Система соціального страхування за роки існування зазнала чимало змін у результаті проведення інституційних реформ, спрямованих на удосконалення її

¹ Світлана Прохоровська, Галина Кулина, Микола Стецько. Реформування системи соціального страхування в Україні: проблемні аспекти та ключові завдання. *Світ фінансів.* 3(72)/2022. URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/48879/1/ПРОХОРОВСЬКА.PDF>

² Нечасва І. А. Реформа системи соціального страхування як засіб зміцнення соціально-економічної безпеки України в умовах перманентної кризи. *Державне управління: удосконалення і розвиток.* 2020. № 4. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/4_2020/60.pdf

структурних елементів. Наразі потребує логічного завершення черговий етап реформи шляхом внесення змін до нормативних положень про адміністрування єдиного соціального внеску та забезпечення реального контролю за дотриманням законодавства у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Відповідно до принципу комплексності внесення змін до законодавства Кабінетом Міністрів України розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо врегулювання окремих питань у зв'язку з припиненням Фонду соціального страхування України» (реєстр. № 13641 від 15.08.2025) (далі – законопроект). Метою його прийняття є приведення Кодексу України про адміністративні правопорушення у відповідність до Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Варто відзначити, що Дослідницькою службою було підготовлено Інформаційну довідку щодо питань адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері соціального страхування³, зміст якої (у частині зауважень) є релевантним стосовно пропозицій цього законопроекту.

Законопроектом пропонується внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення⁴ (далі – КУпАП), якими: виключити норми щодо повноважень органів Фонду соціального страхування України, надавши право на розгляд справ про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушеннями законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, та про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності органам Пенсійного фонду України; визнати порушенням несвоєчасне інформування Пенсійного фонду України про нещасні випадки на виробництві та професійні захворювання, що сталися на підприємстві; встановити відповідальність за непроведення або несвоєчасне проведення податковими органами, органами Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та Пенсійного фонду України перевірок, пов'язаних з припиненням юридичної особи, та ненадання або несвоєчасне надання відповідних довідок про відсутність заборгованості зі сплати податків, зборів тощо.

Низка положень законопроекту, якими пропонуються зміни техніко-юридичного характеру, що обумовлені реформуванням законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, можуть бути підтримані без зауважень.

---

³ Інформаційна довідка щодо питань адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері соціального страхування. Вебсайт Дослідницької служби Верховної Ради України. URL: https://research.rada.gov.ua/documents/analyticRSmaterialsDocs/hum_social_policy/inform_references-hsp/74013.html

⁴ Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України № 8073-X від 07.12.1984. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

Дискусійними є пропонувані зміни до статті 164¹⁹ КУпАП «Порушення порядку надання інформації, необхідної для здійснення оцінки фінансових ризиків, та невжиття заходів у сфері управління фінансовими ризиками» у частині встановлення відповідальності посадових осіб Фонду соціального страхування на випадок безробіття щодо порушення порядку надання відповідної інформації. Фінансовими ризиками є чинники, які можуть призводити до відхилення доходів, видатків, дефіциту бюджету страхового фонду від запланованих показників.

Відповідно до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»⁵ страхові кошти – це кошти, які формуються за рахунок сплати єдиного соціального внеску та надходжень від фінансових санкцій (штрафів та пені), що застосовуються відповідно до закону. Однак, бюджет формується в основному за рахунок коштів єдиного соціального внеску, адміністрування якого здійснює Пенсійний фонд України. Звісно, надходження від фінансових санкцій є джерелом доходів страхових фондів, але інформацію щодо них доцільно узагальнювати в межах покращення адміністрування та взаємодії всередині самої системи загальнообов'язкового державного соціального страхування для формування єдиної інформації про наявні фінансові ризики, яку подаватиме Пенсійний фонд України.

Дискусійними, із тих само міркувань, є положення законопроекту, якими пропонується внести зміни до статті 166⁶ КУпАП «Порушення порядку припинення юридичної особи або підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця» у частині визначення функцій Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття у процедурі припинення юридичної особи або підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця.

Висновок.

Питання вдосконалення адміністративного законодавства з метою забезпечення дотримання вимог законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування є надзвичайно важливим. Аналізований законопроект вбачається актуальним, адже його метою є завершення чергового етапу реформи системи загальнообов'язкового державного соціального страхування – оптимізації фінансових і людських ресурсів шляхом скорочення адміністративних видатків фондів соціального страхування.

Положення проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо врегулювання окремих питань у зв'язку з припиненням Фонду соціального страхування України» відповідають вимогам частини четвертої статті 2 КУпАП щодо порядку внесення змін до законодавства України про адміністративні правопорушення, оскільки такі зміни можуть вноситися виключно законами про внесення змін до КУпАП та інших законів України, що встановлюють адміністративну відповідальність,

---

⁵ Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України № 2464-VI від 08.07.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>

та/або до законодавства України про кримінальну відповідальність, та/або до кримінального процесуального законодавства України.

Прийняття законопроекту забезпечить комплексність змін у законодавстві з питань загальнообов'язкового державного соціального страхування. Дискусійні міркування можуть стати предметом для обговорення подальшого удосконалення законодавства щодо управління системою загальнообов'язкового державного соціального страхування, створення єдиної інформаційної системи в цій сфері, а також для посилення контролю за формуванням і використанням страхових коштів.

Законодавчі пропозиції, спрямовані на забезпечення необхідних умов для досягнення європейських стандартів у сфері соціального страхування та сприяння економічному й соціальному розвитку нашої держави, заслуговують на підтримку.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

* Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.